

KARADAĞ, Muhammed Mansur "ABD'de İslam Hukuku Alanında Hazırlanan Doktora Tezlerinin Analizi", İslam Bilimleri Araştırmaları Dergisi, Samsun 2019, Sayı: 7, ss. 107-131.

ABD'DE İSLAM HUKUKU ALANINDA HAZIRLANAN DOKTORA TEZLERİNİN ANALİZİ

Araş Gör. Muhammed Mansur KARADAĞ*

Özet: Geçmiş zamanlardan günümüze dek, geniş bir coğrafyada ve muhtelif milletler arasında uygulanagelen İslam Hukuku, diğer isimleri ile Şeriat veya Fıkıh, hem tarih hem politika ve bahusus Hukuk alanında çalışma yapan akademisyenlerin dikkatini çekmiştir. Mukayeseli hukuk metinleri hazırlayarak güncel sorunlara farklı çözümler geliştirmek, tarihi olaylara nitelikli yorumlar yapabilmek, yeni hukuki terkipler oluşturmak gibi çeşitli faydaları bulunan bu alanda; araştırmacılar, çeşitli makaleler ve tezler ile katkıda bulunmuştur. Biz bu çalışmamızda ABD'de hazırlanan doktora tezlerini derleyerek bu alanda araştırma yapmak veya bilgi sahibi olmak isteyen ilgililerin istifadesine sunduk. İşlenen konuların eksik yönlerini veya üzerinde yoğunlaşılan konuları tespit ederek sonuç kısmında bu tespitlerimizi aktardık.

Anahtar Kelimeler: Şeriat Hukuku, ABD, Doktora tezleri, İslam, Hukuk.

General Evaluation of PhD Theses Prepared in the field of Islamic Law in the USA

107

Abstract: Islamic Law, which has been applied in a wide geography and among various nations, has attracted the attention of academics who work in the field of law, history and politics. In this area, which has various benefits such as developing different legal solutions to current problems, making qualified comments to historical events, creating new legal compounds by preparing comparative legal texts; The researchers contributed with various articles and theses. In this study, we tried to present the doctoral dissertations prepared in the USA and to present to the benefit of those interested in doing research or knowledge in this field. We have identified the missing aspects of the topics covered or the issues that are focused on. We identified the missing aspects of the topics covered or the issues that were focused on and we explained these findings in the conclusion part.

Keywords: Sharia's law, USA, Doctoral theses, Islam, Law.

GİRİŞ

İkiz kulelere yapılan saldırıdan önce ABD'de İslam dini hakkındaki araştırmalar oldukça kısıtlı idi. Ancak bu saldırı sonrasında devletin, medyanın ve diğer ilgililerin hem saldırının kaynağına hem de böylesine

* Araş. Gör. Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Kamu Hukuku Bölümü, İslam Hukuku Anabilim Dalı, m.mansur.karadag@gmail.com

büyük bir eylemin sebebine olan alakaları akademik alanda bu ihtiyaca cevap vermek amacıyla geniş çapta çalışmalar yapılmasına vesile oldu. 11 Eylül öncesinde İslam araştırmalarında 30 ya da 40 akademisyen bulunmaktayken; ilerleyen süreçte, Amerika Din Akademisi (American Academy of Religion-AAR) 'nin İslam araştırmaları bölümünde bu sayı 800'e kadar yükseldi. İslam araştırmaları bir dönem "marjinal" bir alan olarak görülmekteyken, akademik camiada söz sahibi olacak hale geldi.

AKADEMİK DÜZEYDE İSLAMİ ÇALIŞMALAR YÜRÜTEN ÜNİVERSİTELER

A. *Harvard Hukuk Fakültesi, İslami Hukuk Çalışmaları Programı*¹

Harvard Hukuk Fakültesi İslami Hukuk Çalışmaları Programı (Islamic Legal Studies Program-ILSP), hukuk tarihi, hukuk ve toplum ve karşılaştırmalı hukuk üzerine vurgu yaparak, en son araştırmaları teşvik etmek yoluyla İslam hukukunun akademik alanda çalışılmasına odaklanmıştır. Aynı zamanda dersler, atölyeler, konferanslar ve diğer etkinliklere hem akademisyenler arasında değişimi kolaylaştırmak hem de daha geniş entelektüel toplulukları eğitmek için destek olur. ILSP'de Orta Doğu, Asya, Afrika, Avrupa ve Amerika gibi bölgelerde hem Müslüman çoğunluğu hem de azınlık topluluklarını içine alan; yerel, ulusal ve küresel ülkeleri incelenmektedir. Program, dini müdafaa örgütü olmaktan çok; açık bir soruşturma atmosferinde İslam hukuku alanında çalışmak üzere oluşturulmuştur.

108

B. *Chicago Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, İslami Araştırmaları Programı*²

Şikago Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Araştırmaları Programı; İslam tarihini, belirli kültürel bağlamlarda yazılı metinlere bağlı olarak çalışmaktadır. Bu Program, İslam araştırmaları alanında çok çeşitli şubelerde (edebiyat, şiir, sosyal bilimler ve politika), çeşitli yöntemlerle (edebi eleştiri, hermeneutik, tarih, sosyoloji ve antropoloji) bir uzmanlığa ulaşmayı amaçlamaktadır. Araştırmacılara; Kur'an çalışmaları, Tasavvuf edebiyatı, İslami felsefe, İslam hukuku ve teolojisini içeren alanlarda uzmanlaşmak için fırsatlar sunar.

¹ <https://ilsp.law.harvard.edu/> (E.T. 30.09.19)

² <https://divinity.uchicago.edu/islamic-studies> (E.T. 30.09.19)

Doktora seviyesindeki öğrencilerin, Arapça temel kaynaklar ile sürekli bir ilişkisinin olduğu veya tez önerisinin sunulmasından önce eşdeğer düzeyde bağımsız bir çalışma yürüttükleri, ileri Arapça çalışmalarını tamamlamış olmaları beklenir. Zorunlu derslere ek olarak, öğrencilerin, İlahiyat Fakültesi'nin diğer alanlarında; Tarih, Yakın Doğu Dilleri ve Uygarlıkları, Güney Asya Dilleri ve Uygarlıkları gibi diğer üniversite bölümlerinde ilgili kurslara başvurmaları da mümkündür.

C. *Princeton Üniversitesi Yakın Doğu Çalışmaları*³

Yakın Doğu Çalışmaları Bölümü (**Near Eastern Studies - NES**), 1927’de, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü olarak kurulduğunda Orta Doğu’nun araştırmasında lider olmuştur. Geleneksel olarak, Arap topraklarını, İran’ı, İsrail’i ve Türkiye’yi kapsayan coğrafi alanın ortaçağ ve modern öncesi çalışmalarında yer alırken; modern Müslüman dünyaya yakın zamanda daha fazla önem verilmiştir. Böylece araştırmacılar, geleneksel yaklaşımdan uzaklaşarak coğrafi kısıtlamalardan kurtulmuş ve Dünya üzerinde herhangi bir yer hakkında İslam araştırmalarının önü açılmıştır.

Lisans öğrencileri için, Yakın Doğu Çalışmaları Bölümü, öğrencilere Yakın Doğu dilinde yetkinlik kazandırmak için tasarlanmış bir klasik sanat ihtisası ve antik, ortaçağ ve modern medeniyetlerin, tarihi ve edebiyatları hakkında geniş bir bilgi birikimi sunar. NES’te uzman olmak istemeyen ancak yine de modern ve çağdaş Yakın Doğu çalışmalarını bir sosyal bilim veya başka bir disiplinle birleştirmek isteyen lisans öğrencileri için, Yakın Doğu Çalışmaları Programı’na kayıt olma seçeneği de vardır. .

Bir akademik kariyere devam etmek isteyen lisansüstü öğrenciler için, Yakın Doğu Çalışmaları Bölümü Doktora programı sunmaktadır. Bireysel derste ve tez konusu seçiminde muazzam bir esneklik vardır.

D. *Michigan State Üniversitesi Uluslararası Çalışmalar ve Programlar, Müslüman Çalışmaları Programı*⁴

MSÜ’de 2006 yılında kurulan Müslüman Çalışmaları Programı (Muslim Studies Program - MSP), Müslüman toplumları ve devletleri

³ <https://nes.princeton.edu/> (E.T. 30.09.19)

⁴ <https://muslimstudies.isp.msu.edu/> (E.T. 30.09.19).

araştırmayı, öğretmeyi ve sosyal ilişkileri koordine etmeyi hedef almaktadır. Ayrıca, dünya çapındaki Müslüman toplulukların zengin çeşitliliğini yansıtan çok çeşitli konularda; konuşmacılar, çalıştaylar ve konferanslar düzenlenmektedir. MSP, bölgesel bir odak yerine, Müslüman toplumların ve devletlerin küresel bir bakış açısına sahip olması bakımından benzersizdir.

Kurulduğu günden bu yana MSP, rehber ilkeler olarak şunları edinmiştir:

- Müslümanların "yaşadığı deneyimler" ile zaman ve mekânı vurgulayacak ve yalnızca tarihi bilgi veya felsefi metinlerin durumlarını göz önünde bulundurarak analiz etmeyecek;
- Çağdaş dönemdeki Müslüman toplumları tarihsel, kültürel ve politik faktörlerle karşı karşıya getiren "büyük sorulara" cevap arayacak;
- Orta Doğu ve Avrasya çalışmalarını içeren yeni programları teşvik ederken, MSU'nun Asya ve Afrika çalışmalarındaki mevcut güçlü yanlarını inşa etmek için de gayret sarfedecek ve;
- MSP'nin lisansüstü Müslüman Çalışmaları'nı destekleyici ve Müslüman dünyası ile ilgili akademik bilgileri, öğretim üyelerinin sürekli eğitimini ve yüksek lisans eğitimini tamamlayıcı nitelikte programları, MSÜ lisans öğrencilerinin kullanımına sunacaktır.

E. Duke Üniversitesi İslami Çalışmalar Merkezi⁵

Duke İslami Çalışmalar Merkezi (Duke Islamic Studies Program - DISC), disiplinlerarası öğretim, interaktif öğrenme ve İslam ve Müslümanlarla ilgili en son araştırmalarda yer alan canlı bir akademisyen ve öğrenciler topluluğudur.

Kuzey Amerika'da İslam ve Müslümanların araştırılmasında önde gelen kurumlardan biri olan DISC, bugünün öğrencilerine İslam kültürlerinin, kültürler arası deneyimlerin ve dil becerilerinin genişliği ve çeşitliliği hakkında bilgi vererek onları yarının liderleri haline getirmektedir. Merkez, Müslümanların dâhil olduğu ekonomik, politik ve sosyal zorluklara yaratıcı çözümler getirmeye yönelik İslami çalışmalara; karşılaştırmalı, çapraz kültürel bir yaklaşım benimsemektedir.

⁵ <https://islamicstudies.duke.edu/> (E.T. 30.09.19).

F. Stanford Dini Çalışmalar Merkezi, İslami Araştırmalar Alanı⁶

İslam Araştırmaları Alanı, Müslüman toplumların dini düşüncesini, entelektüel ve sosyal tarihini kapsar. Program, İslami Çalışmalar'ın tüm alt alanlarına açıktır; ancak İslami kökenler, Kuran ve hadis, İslam hukuku, Tasavvuf, Şiilik ve İran, Orta Asya ve Hindistan'ın dini tarihi çalışmalarında güçlü yanları vardır. Birincil kaynaklarda yapılan araştırmalar, en az iki İslam dilinde (Arapça, Farsça, Türkçe, Urduca vb.) yetkinlik kazanmayı gerektirir.

Soruları keskinleştirmek ve araştırmayı kolaylaştırmak için, öğrenciler dini çalışmalar ve diğer disiplinlerden alınan çeşitli metodolojik yaklaşımları keşfetmeye teşvik edilir. İslami Çalışmalar'daki Abbasi Programı, kampüste İslami Çalışmalar yapan öğrenciler için önemli bir kaynaktır.

G. Kolombiya Üniversitesi Sanat ve Bilim Enstitüsü, İslami Çalışmalar Programı⁷

Lisansüstü İslami Çalışmalar Programı, İslam'ın kültürel, politik ve dini tarihine ve bu inancın pratiğine bağlı uluslara odaklanmaktadır. Dersler, öğrencilere bireysel bir eğitim programı tasarlarlarken, tek bir alan ya da disiplinler arası alanda uzmanlaşmayı sağlar. Program, öğrencinin yoğunlaştığı alandaki sınırlı bir konuda bir tez ile sona ermektedir.

H. New York Üniversitesi İslam Merkezi (Islamic Center of New York Univesrity-ICNYU)⁸

NYU'daki İslam Merkezi, New York ve metropol bölgesindeki Müslüman nüfusa farklı bir hizmet sunar. Aşağı Manhattan'ın kalbinde yer alan NYU'daki İslam Merkezi, entelektüel ve manevi kavşaklarda yer alan bu mekânı öğrenmek, dua etmek, sosyalleşmek ve kullanmak isteyen bireyler için güvenli bir yer sağlar. Toplulukların destekleyici bir ortamda geliştiğine dair inançtan esinlenerek, farklı tarihi yolculuktan gelen insanlar; kültürler arası deneyimler, sivil katılım çalışmaları, manevi uygulamalar ve din eğitimi ile ilgilenmeye davet edilir. Dünyanın her yerinden öğrenciler,

⁶ <https://religiousstudies.stanford.edu/graduate/fields-study/islam> (E.T. 30.09.19).

⁷ <https://gsas.columbia.edu/degree-programs/ma-programs/islamic-studies> (E.T. 30.09.19).

⁸ <https://www.icnyu.org/> (E.T. 30.09.19).

genç profesyoneller, aileler ve yaşlılar, farklı geçmişlere ve deneyimlere sahip olan yekûn, İslam Merkezi'ni oluşturur. NYU'daki İslam Merkezi, NYU'nun Küresel İlişkiler Bölümü'nde Öğrenci İşleri Bölümü altında yer almaktadır.

İ. Georgetown Üniversitesi Arap ve İslam Araştırmaları Bölümü⁹

Arapça ve İslami Çalışmalar Bölümü, Arap dilini, klasik ve modern dönemlerin Arap ve İslam dünyasının edebiyat, dil bilgisi ve entelektüel geleneklerinde, bilimsel araştırmalar yapmayı ve tam bir anlayışla birleştirmeyi amaçlamaktadır. Bölüm, Arapça ve lisansüstü programlarında yüksek lisans ve doktora programları sunmaktadır. Arap Edebiyatı, Arapça Dilbilim ve İslami Çalışmalar'da Arap Dili ve İslami Çalışmalardaki düzeyleri hedef alır.

II. HAZIRLANMIŞ DOKTORA TEZLERİ

Çalışmamızın bu kısmında sunacağımız doktora tezlerinin tasnifini klasik tasniften ziyade modern tasnife göre yapmayı uygun gördük. Zira tezlerin hazırlanmış olduğu coğrafya ABD olmasına binaen, akademisyenler genellikle, bu devletteki hukuk anlayışına benzer olarak konu başlıkları seçmiştir.

Giriş bölümünde bahsettiğimiz ve üniversiteleri açıklarken şerh ettiğimiz gibi, geleneksek İslam hukuku incelemesinden ziyade günümüz Müslüman devletlerindeki hukuki meseleler incelenmiş, İslam hukunda eşitlik anlayışı, kadınların hukuki yeri gibi güncel sorunlar ele alınmıştır. Bütün bunlar konu başlığı olarak modern tasnifi temel alma yönünde etkili olmuştur.

A. Fıkhu'l-İbadat

Abd'li araştırmacıların yeterince ilgisini çekmemiş olsa da bu alana dâhil edebileceğimiz iki doktora tezini buraya aldık.

İslam Hukukundaki Değişiklerle Sadaka Kavramına Getirilen Modern Yaklaşımlar¹⁰, Geç Dönem Osmanlı'da Ve Kolonyal Dönemde Mekke Ve Hac İbadeti¹¹.

⁹ <https://arabic.georgetown.edu/missionstatement> (E.T. 30.09.19).

¹⁰ Moumtaz, Nada, *Modernizing Charity, Remaking Islamic Law*, City University of New York. 2012

¹¹ Low, Michael Christopher. *The Mechanics of Mecca: The Technopolitics of the Late Ottoman Hijaz and the Colonial Hajj*, Columbia University, 2015

B. Fıkhu’l-Muamelat

İnsanlar arası ilişkilerin tanzim edildiği bu alanda, İslam’ın temel kaynaklarından yola çıkılarak hem özel şahıslar arası işlemlere hem de devlet ve bireyler arası ilişkilere yönelik kurallar getirilmiş, insanın doğumundan son nefesini verene kadar başından geçebilecek hallere ilişkin suallere, gerek metin gerek şerh-haşiye usulüyle yazılan kitaplarla cevap verilmiştir.

Ulaştığımız tez başlıklarını, araştırmanın yapıldığı mekânın ABD olması ve araştırmacıların beşeri hukuktan etkilenmiş olması sebebiyle modern hukuka göre tasnif ettik. Bu yöntemin hem akademik ortamın hem de akademisyenlerin zihin haritasını daha net ortaya koyabileceğimizi düşünüyoruz.

1. Kamu Hukuku

Kamu hukuku; İslam hukukunda devlet nizamını düzenleyen, Hukuk-i Sultani, Edebü’l-Kâdî, Ukubat, Siyer başlıklarına mukabil; modern hukukta, Anayasa Hukuku, İdare Hukuku, Yargılama Hukuku, Ceza Hukuku, Uluslararası Hukuk başlıklarına ayrılmaktadır.

a) Anayasa Hukuku

İslam Hukukunda Ve Katolik Hristiyanlıkta Özgürlüklere Getirilen Sınırlar¹², Batıda Müslüman Azınlıklar İçin İslami Hukukun Yeniden Düşünülmesi¹³, İslami Demokrasilerde İslamcı Katılım¹⁴, İslam’da Çoğulculuk, Uzlaşma, İnsan Hakları Ve Sivil Taatsizlik¹⁵, İslam’da Kadın Hakları Ve Güncel Uluslararası İnsan Hakları Hukuku Kişiler Hukuku Kadın Hakları¹⁶, Şeyh Elvan Hamevi Tarafından Krallara Ve İmamlara

¹² Elizabeth A. Barre, *Reconciled to Liberty: Catholics, Muslims, and the Possibility of Overlapping Consensus* University: Florida State University. 2009

¹³ Dogan, Okan *Rethinking Islamic jurisprudence for Muslim minorities in the West*. University of Texas Austin. 2015

¹⁴ Khan, Tabinda Mahfooz. *Institutions not Intentions: Rethinking Islamist participation in Muslim democracies*. Columbia University, 2015

¹⁵ Brown, R. B. *Pluralism, Consensus, Human Rights, and Civil Disobedience in Islam: An Early Model of Democratic Culture*. UC Riverside. 2014

¹⁶ Tehrani, Maryam Moazezi Zadeh, *Women's rights in Islam and current discourse of international human rights law*, University of Hull, 2007

Önemli Tavsiyeler¹⁷, Devlet Hukuku Ve Ademi Merkeziyet¹⁸, (İslam Hukuku) Örgütsel Performans Ve Yönetimsel Davranış Üzerine Etkileri¹⁹ İslami Terörizmin Yönetim Sistemleri Perspektifi: İslam Hukukunun Bir Örneği²⁰, Etkin Su Yönetimi İçin İslami Temeller: Dört Vaka Çalışması²¹, Üçüncü Dünya Kadınları Ve Küresel İnsan Hakları Söyleminin Üretimi²², Reform Çağında Siyasi Liderlik 1800-1864²³.

b) *Yargılama Hukuku*

İslam Mahkemeleri Birliği'nin Yükselişi Ve Düşüşü²⁴, İslam'da Adli İncelemenin Siyaseti²⁵, Fatva Verme Pratiğinde Yasal Ve Sosyal Normların Birbirine Bağlanması²⁶, Bir Yargıç Hukukunun Yasalaşması: Sudan'da İslami Ceza Hukuku Ve Yüksek Mahkeme İçtihatları²⁷, Fetvanın Retorik Olarak İncelenmesi: İslam Dünyasında Güç, Prestij Ve Siyasi Kazançlar İçin Araç Olarak Kullanılması²⁸, İslam Coğrafyasında Tahkimin Yeri²⁹.

-
- ¹⁷ Zaid, Abdullah S. Important counsels to kings and imams by Shaykh 'Alwan ('Ali Ibn 'Attiyyah al-Hamawi) ; translation, with a historic introduction, the biography of the author and commentaries on the text, Portland State University, 1977
- ¹⁸ Contesting sharia: state law, decentralization and Minangkabau custom Sheriah
- ¹⁹ Quttainah, Majdi Anwar, Four Essays on the Impact of Shari'ah (Islamic Law) as an Institutional Governance Mechanism on Organizational Performance and Managerial Behavior, Rensselaer Polytechnic Institute, 2012.
- ²⁰ Giacomini, Andrew L, A management systems perspective of Islamic terrorism: A case study of Islamic Law, Capella University, 2008.
- ²¹ Walz, Jonathan David, Islamic foundations for effective water management : four case studies, University of Texas Austin, 2010
- ²² Hua, Julietta Y., The object of "Rights" : third world women and the production of global human rights discourse, University of California, 2006.
- ²³ The Bey, the mufti and the scattered pearls: Shari'a and political leadership in Tunisia's Age of Reform -1800-1864
- ²⁴ Morash, Brett, The rise and fall of the Union of Islamic Courts, Salve Regina University, 2015
- ²⁵ Ghias, Shoaib A., Defining Shari'a: The Politics of Islamic Judicial Review, University of California, 2015
- ²⁶ Ahmad, Najah Nadi, The interconnection of legal and social norms in the practice of fatwa-giving, Boston University, 2013.
- ²⁷ Codifying a jurist's law: Islamic criminal legislation and Supreme Court case law in the Sudan under Numairi and Bashir
- ²⁸ Aljahli, Abdulrahman Ibrahim. A Rhetorical Examination of the Fatwa: Religion as an Instrument for Power, Prestige, and Political Gains in the Islamic World, Bowling Green State University, 2017
- ²⁹ Alrajhi, Abdulmajed, Islamic Arbitration and Reformulating Principles Concerning Role of Arbitrators, Appointment of Women Arbitrators, and Enforcement of Arbitral Awards in Light of Modernity and Change of Culture in Islamic World, American University, 2017.

c) Ceza Hukuku

İslam Ceza Hukuku’nda Zinā İçin Taşlama Cezasının Yeniden Dirilişi³⁰, İslam'da Hukuk Ve Ceza Meseleleri: Teori, Uygulama, Tartışma³¹.

d) Uluslararası Hukuk

İslami Diplomatik Hukuk Ve Uluslararası Diplomatik Hukuk: Uyumluluk Arayışı³², İslam Hukukunda Savaş Esirlerinin Yasal Statüsü: Savaş Esirlerinin Muamelesine İlişkin 1949 Cenevre Sözleşmesi İle Uyumunun Değerlendirilmesi³³, El-Kaide Ve DEAŞ; Cihad Hakkında Yapılan Mülahazalar Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma³⁴, İslami Otorite Ve Cihadın Eklenmesi³⁵, Erken Modern Osmanlı Akdenizinde Korsanlık, Kölelik Ve Hukuk³⁶, Sünni İslam'da Klasik Antlaşma, İttifak Ve Tarafsızlık Anlayışı³⁷, Nükleer Diplomasi³⁸, Uluslararası Hukukta Çatışma Normlarına Mukayeseli Bakış³⁹, Klasik Fıkıh Ve Günümüz Sünni Anlayışında Cihad Kavramı⁴⁰.

2. Özel Hukuk

-
- ³⁰ Rizwan, Syed Atif., The Resurrection of Stoning as Punishment for Zinā in Islamic Criminal Laws: From Zinā Flogging in the Qur’ān to Zinā Stoning in the Islamic Legal Tradition, University: University of California, 2018
- ³¹ Issues of law and punishment in Islam: Theory, practice, discussion, Florida State University
- ³² Ismail, Muhammad-Basheer Adisa, Islamic diplomatic law and international diplomatic law: a quest for compatibility, University of Hull, 2012.
- ³³ Al Zamil, Khalid M. Z., The legal status of prisoners of war in Islamic law : assessment of its compatibility with the 1949 Geneva Convention relative to the treatment of prisoners of war, University of Hull, 2002.
- ³⁴ Gemeah, Ibrahim, Al-Qaeda and the Islamic State: A comparative study of the Jihadi narratives, University of Washington, 2016.
- ³⁵ LaChette, Aleisha, Islamic Authority and the Articulation of Jihad: Approaching Jihadist Authority through the Islamist Magazine Inspire, Virginia Tech, 2015
- ³⁶ White, Joshua Michael, C atch and Release: Piracy, Slavery, and Law in the Early Modern Ottoman Mediterranean, University of Michigan 2012
- ³⁷ Masri, Ahmed Mohammed, The classical conception of treaty, alliance and neutrality in Sunni Islam, University of Newcastle Upon Tyne, 1998.
- ³⁸ Raymer, Brittany. The Problem with Nuclear Diplomacy: Jimmy Carter and Pakistan's Nuclear Program, Liberty University, 2012
- ³⁹ Al-Samdan, Ahmad Dha'en, Contracts' conflict rules in Arab private international law: a comparative study on principles of Islamic and civil legal systems, Duke University, 1981
- ⁴⁰ Alsumaih, Abdulrahman Muhammad, The Sunni concept of Jihad in classical Fiqh and modern Islamic thought, University of Newcastle Upon Tyne, 1998

İslam Hukuku tasnifinde Ahvalu's-Şahsiyye, Münakehât, Kitabu'l-Buyû, Feraiz olarak isimlendirilen başlıkların mukabili olarak; Şahsın Hukuku, Aile Hukuku, Borçlar Hukuku⁴¹ ve Miras Hukuku başlıklarında inceledik.

a) Şahsın Hukuku

Kişiler Hukuku Kodifikasyonunda Ulemanın Görüşlerinin Rolü⁴², Konuşma Özgürlüğü ve İslam Hukukundan Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım⁴³, İslam Hukuku Ve Kadınların Toplumundaki Statüsü Hakkında Pakistan Özelinde Bir Çalışma⁴⁴, Ortaçağ İslam Dünyasında Süryani Hristiyanlar: Hukuk, Aile Ve Toplum⁴⁵, Din, Seçim Kuralları Ve Kadının Temsili⁴⁶, Orta Doğu'daki Kısır Kadınların Tedavisinde Biyoloji, Tıp Ve Din Kavşağı⁴⁷, Müslüman Kadın Aktivizmi Ve Müslüman Kamusal Alanın Dönüşümü⁴⁸, Orta Doğu Ve Kuzey Afrika'da Ulusötesi Feminist Hareket⁴⁹.

b) Aile Hukuku

Mezopotamya'da Geç Dönem Zerdüş / Sasani Aile Hukuku Ve Erken Dönem Müslüman Hukukunda Evlilik Ve Boşanma Kanunlarındaki Ortak Unsurlar⁵⁰, Mevlana Eşref Ali Thanevi'nin Boşanma Hakkında Fatvası⁵¹, Batı

⁴¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Ayhan Ak, *İslam Borçlar Hukuku*, Samsun: Üniversite Yayınları, 2012, s. 18-99.

⁴² Elgawhary, Tarek A., *Restructuring Islamic law: The opinions of the ulamā towards codification of personal status law in Egypt* Ph.D. Princeton University, 2014

⁴³ Al-Jamal, Sultan, *Freedom of speech as a universal value : a comparative approach from international human rights law, the First Amendment, and Islamic law*, University of Hull, 2007.

⁴⁴ Saifi, Samar Fatima, *A study of the status of women in Islamic law and society, with special reference to Pakistan*, University: Durham University, 1980

⁴⁵ Weitz, Lev E. *Syriac Christians in the Medieval Islamic World: Law, Family, and Society*, Princeton University, 2013

⁴⁶ Alaradi, Wafaa Adnan. *Religion, Electoral Rules and Women's Representation: A Cross National Examination*, University of South Carolina, 2012

⁴⁷ Verskin, Sara. *Barren Women: The Intersection of Biology, Medicine, and Religion in the Treatment of Infertile Women in the Medieval Middle East*, Princeton University, 2017

⁴⁸ Bahi, Riham Ashraf. *Networking for power and change; Muslim women activism and the transformation of Muslim public sphere*, Northeastern University, 2008.

⁴⁹ Pittman, Alexandra. *Transforming Constraint: Transnational Feminist Movement Building in the Middle East and North Africa*, Boston College, 2009.

⁵⁰ Mofidi, Zamaneh, *The Common Elements in Marriage and Divorce Laws of Late Zoroastrian/ Sasanian Family Law and Early Muslim Jurisprudence in Mesopotamia*, California State University, Long Beach, 2018.

⁵¹ Khan, Fareeha., *Traditionalist Approaches to Shari'ah Reform: Mawlana Ashraf 'Ali Thanawi's Fatwa on Women's Right to Divorce*, University of Michigan, 2008.

Müslüman Evliliklerinde Toplumsal Cinsiyete Uygun Beklentiler, Kişisel Tercihler Ve Sosyal Uyumluluk⁵², Laiklik Sonrası Yaşta Cinsiyet Adaleti: Aile İçi Şiddet, İslam Şeriatı Ve Liberal Hukuk Paradigması⁵³, Çağdaş Müslüman Arap Entelektüelleri Arasındaki İslamî Evlilik Sözleşmesi Üzerine Tartışma⁵⁴, Endonezya’da Müslümanlar Arasında Boşanma⁵⁵, Şeriat Altındaki Kadınlar⁵⁶, Çağdaş Delhi’de Müslüman Aileler⁵⁷, Batı Liberal Mahkemelerinde İslami Evlilik⁵⁸, Avrupa’da İslami Boşanmalar⁵⁹, Örfi Evliliğinin Sosyal İnşası⁶⁰. Orta Doğu Ve Kuzey Afrika’da Aile Hukuku⁶¹.

c) Borçlar Hukuku

Şikago’da Amerikalı Müslümanların İslam Bankacılığı Anlayışı⁶², İslam Ekonomisinde Faizden Ari Para, Bankacılık Ve Sigorta Modeli⁶³, Ürdün’de İslam Bankacılığı’nın Politik Etkisi⁶⁴, Çok Unsurlu Ve Çok Dinli

⁵² Haqqani, Shehnaz, *Gendered expectations, personal choice, and social compatibility in Western Muslim marriages*, University of Texas Austin, 2013.

⁵³ Dunn, Shannon. *Gender Justice in a Post-Secular Age?: Domestic Violence, Islamic Sharia, and the Liberal Legal Paradigm*, Florida State University, 2012.

⁵⁴ Badareen, Nayel A. *Identity and Authority: Changes in the Process of Debates over the Islamic Marriage Contract among Contemporary Muslim Arab Intellectuals*, University of Arizona, 2014.

⁵⁵ Nasir, Mohamad Abdun. *Islamic Law and Social Change: The Religious Court and the Dissolution of Marriage among Muslims in Lombok, Indonesia*, Emory University, 2013.

⁵⁶ Nur Rif’ah, Erwin Nur. *Women under Sharia: Case studies in the implementation of Sharia-influenced regional regulations (Perda Sharia) in Indonesia*, Victoria University, 2014.

⁵⁷ Lemons, K, *At the Margins of Law: Adjudicating Muslim Families in Contemporary Delhi*, UC Berkeley. 2010.

⁵⁸ Fournier, Pascale., *Islamic marriage in western liberal courts : beyond "recognition", "equality", and "fairness"*, 2007.

⁵⁹ Kruiniger, Pauline Maria, *Islamic divorces in Europe: bridging the gap between European and Islamic legal orders*, Maastricht University, 2014.

⁶⁰ Shahrani, Shahreena, *The Social (Re)Construction of ‘Urfi Marriage*, The Ohio State University, 2010.

⁶¹ Wolpe, Camille L, *State-building, Systemic Shocks and Family Law in the Middle East and North Africa*, Georgia State University, 2012

⁶² Mohammad, Suleiman, *American Muslims’ perceptions of Islamic banking in the Chicago Metropolitan Area* Argosy University/Chicago. 2011

⁶³ Karim, Shafiel A., *Ribā - free models of money, banking, and insurance components of the Islamic moral economy*, California State University, Long Beach. 2010

⁶⁴ Mohammed Mathew, *The Political Impact of Islamic Banking in Jordan*, The University of Texas at Austin. 2011

Gelişmekte Olan Ülkelerde İslami Bankacılık⁶⁵, İslami Proje Finans Sözleşmelerinin Durumu⁶⁶, Makroekonomik Ortamın İslami Bankacılık Operasyonlarına Etkisi⁶⁷, İslami Finans Ve Yatırım⁶⁸, De-Sekülerleştirici Finans Kurumları: Pakistan'da İslami Bankacılık⁶⁹, İslami Finans Kurumlarında Kurumsal Sosyal Sorumluluk İçin Bir Çerçeve⁷⁰, İslami Finansın Güncel Uygulaması⁷¹, Finansal Araçların Çağdaş Finansal Piyasalarda Müzakere Edilebilirliği: İslami Bir Hukuk Analizi⁷², İslami Finansta Ürün Geliştirmeye Yeni Bir Yaklaşım⁷³.

d) Miras Hukuku

İslami Miras Hukukunda Tereke Kavramı Ve Hukuki Uygulaması⁷⁴.

C. Hukuk Nazariyesi – Fıkıh Usulü

İslam Hukukunda Usulu'l-Fıkh, modern hukukta ise Hukuk Metodolojisi olarak genel çervesi çizilen bu bilim dalında; hukukun temel kaynakları, hüküm çıkarma, yorumlama metodları ve hükümlerin meşruiyet sorunu tartışılmış, bunlara ilişkin çeşitli metodlar geliştirilerek furu fıkhın temeli atılmıştır.

İslam hukukunun mantık örgüsünü çözmek, aynı zamanda günümüzdeki İslam hukuku uygulama biçimlerinin arkaplanına da vakıf olmak isteyen araştırmacılar, bu alana özel alaka göstermişler ve birçok eser ortaya koymuşlardır.

-
- ⁶⁵ Nurbay, Azhar, *Islamic Banking in Multi-Ethnic and Multi-Religious Developing Countries*, The American University of Paris (France), 2009
- ⁶⁶ Moqbel, Tareq Hesham Taha, *Evaluating the Shariah compliance and operationalising maqasid al Shariah : the case for Islamicproject finance contracts*, Durham University, 2014
- ⁶⁷ Mulkiaman, Mohammed Zakkariya, *Impact of monetary policy and macroeconomic environment on Islamic banking operations in a dual banking system of Malaysia*, Durham University, 2016
- ⁶⁸ Merdad, Hesham J. *Two Essays in Islamic Finance and Investment*, University of New Orleans, 2012
- ⁶⁹ Sarah Shafiq, *De-Secularizing Finance: Islamic Banking in Pakistan*, University of Notre Dame, 2012
- ⁷⁰ Alqaran-Alziyadat, Naser Salih. *A framework for corporate social responsibility in Islamic financial institutions : theory and evidence from GCC region*, Durham University, 2016
- ⁷¹ Hegazy, Walid, *The rules of İmān and the contemporary practice of Islamic finance*
- ⁷² Binladen, Abdullah M., *Negotiability of financial instruments in contemporary financial markets : an Islamic legal analysis*, 2000
- ⁷³ Tahir, Muhammad Rehan. *A new approach to product development in Islamic finance*, MIT, 2009
- ⁷⁴ Abdullah, Mohamad Asmadi bin, *The concept of tarikah in the Islamic law of succession with special reference to the practices of the civil courts and the Syaria courts in Malaysia*, Durham University, 2005

Liberal Yasallığın Bir Eleştirisi Olarak Şeriat⁷⁵, İmamiye Şiasının Maveraünnehir İslami Düşüncesine Etkileri⁷⁶, İslami Parti Formatı; İdeolojik, Kurumsal Ve Tarihi Hatıraların Rolü⁷⁷, İslamda İnsan Hakları Ve İnanç Özgürlüğü⁷⁸, Siyasi İslam Hukuku Ve Liberal Demokrasinin Uyumu⁷⁹, Şeriat’ın Yasal Anlaşılmasına Dair⁸⁰, İslami Cihad Ve Uluslararası İnsan Hukukunun Analizi⁸¹, Makasid Düşüncesinin Canlanması Ve Evrimi: El-Şatibi’den İbn-İ Aşur’a Ve Çağdaş Makasid Hareketine⁸², İstihsan (Hakimin Takdir Yetkisi): İslam Hukukunun Unutulmuş İlkesi⁸³, Şehirde Şeriat: Müzakere Ve Ahlaki Alanın İnşası⁸⁴, Azınlık Kimliklerinin Ötesinde Siyaset⁸⁵, Kur’an’ın Dönemi Üzerindeki Etkisinin Teolojik Ve Hukuki Olarak Yeniden İncelenmesi⁸⁶, Müslüman Çoğunluklu Hukuk Sistemleri⁸⁷, Sahih El-Buhari Gölgesinde: İslami Bir Yorum Geleneğinde Siyaset, Kültür Ve

-
- ⁷⁵ Amadi, Samuel I. *Freedom of religion in a plural democracy: Sharia as a critique of liberal legality*. Harvard Law School, 2004.
- ⁷⁶ Correa, Dale June, *Testifying Beyond Experience: Theories of -Akhbār- and the Boundaries of Community in Transoxanian Islamic Thought, 10. Th-12. Th Centuries CE*, New York University. 2014
- ⁷⁷ Andrew William Bramsen. *Islamic Party Formation: The Role of Ideology, Institutions and Historical Memory*, University of Notre Dame, 2012
- ⁷⁸ Kalanges, Kristine J., *The dilemma of religious freedom: A comparative analysis of religious liberty in Western and Islamic human rights instruments*, Georgetown University. 2008:
- ⁷⁹ Staarmann, Birgitta, *An Islamic Democracy? The Compatibility of Political Islam and Liberal Democracy*, The American University of Paris (France). 2013
- ⁸⁰ Hamoudi, Haider Ala, *Toward a legal understanding of the shari’a*, Columbia University. 2008.
- ⁸¹ Golvach, Sophia Helen, *‘She is not one who would have fought’: countering legitimacy challenges to international humanitarian law through comparative analysis of Islamic laws of armed conflict*, University of Texas Austin. , 2016
- ⁸² Abderrazzaq, Mohammad, *The Revival and Evolution of Maqasid Thought: From al-Shatibi to Ibn Ashur and the Contemporary Maqasid Movement*, University of Michigan, 2017.
- ⁸³ Kayadibi, Saim, *Istihsan (juristic preference) : the forgotten principle of Islamic law*, Durham University, 2006
- ⁸⁴ Islam, Sharif., *Sharia in the city: negotiation and construction of moral space*, University of Illinois, 2016.
- ⁸⁵ Dahlan-Taylor, *Beyond Minority Identity Politics: Rethinking Progressive Islam through Food*, Virginia Tech, 2012
- ⁸⁶ Abdul-Rahim, Roslan. *Naskh al-Qur’an: A Theological and Juridical Reconsideration of the Theory of Abrogation and Its Impact on Qur’anic Exegesis*, Temple University, 2011
- ⁸⁷ Panepinto, Alice Martina, *Relocating transitional justice from international law to Muslim-majority legal systems: concepts, approaches and ways forward*, Durham University, 2015

İnovasyon⁸⁸, Klasik İslam Hukuku Ve İlahiyatında İkrâhın Yeri⁸⁹, İç Hukuk Sistemlerinin Dış Politikaya Etkisi (İslam Hukuku, Medeni Hukuk Ve Anglosakson Hukuku Mukayesesi)⁹⁰, Şeriat Hukuku'na Giriş⁹¹, İslam Hukukunun Siyaseti: Yerel Elitler, Sömürgeci Otorite Ve Müslüman Devletin Yapımı⁹², İslami Anayasal Teori⁹³, Ignaz Goldziher Ve Islamwissenschaft'in Din Bilimi Olarak Yükselişi Hukuk Nazariyesi⁹⁴, Değişen Müslüman Toplum Bağlamında İslam Hukukunun Yorumu Ve Uygulaması⁹⁵

D. *Hukuk Tarihi*

Kaynaklara zaman bakımından yakın dönemlerdeki uygulamaların, hem kaynakların yorumunda hem de tatbikinde daha sahih ifadeler içermesi bakımından incelenmesi gereklidir. Bu başlıkta ele alınan araştırmalar ise İslamın bidayetindeki uygulamalara ve kaynakların yorumuna yönelmiştir.

İlk İslam Devletinin Oluşumuna Dair Bir Araştırma (622-32 CE)⁹⁶, Modern Öncesi Sunnî Müslüman Toplumunda Kutsallık, Hukuk Ve Yazılı Kur'an⁹⁷, Geç Antik Ve Ortaçağ Fıkıh Tarihi⁹⁸, Ortaçağ İslam Düşüncesinde Cehennem⁹⁹, Sünnî İslam'ın Oluşumunda Tarihsel Anlatı¹⁰⁰, İslam'ın

⁸⁸ Blecher, Joel. *In the Shade of the Sahih: Politics, Culture and Innovation in an Islamic Commentary Tradition*, Princeton University, 2013

⁸⁹ Syed, Mairaj. *Coercion in Classical Islamic Law and Theology*, Princeton University, 2011

⁹⁰ Powell, Emilia Justyna. *Conflict, Cooperation, and the World's Legal Systems*, Florida State University, 2006

⁹¹ Kamali, Mohammad Hashim. *Shari'ah Law: an Introduction*. Oxford: Oneworld, 2008.

⁹² The politics of Islamic law: Local elites, colonial authority and the making of the Muslim state, University of Washington, 2008.

⁹³ Al-Munifi, Abdullah Abdul Aziz, *Islamic constitutional theory*, 1973

⁹⁴ Moshfegh, David, Ignaz Goldziher and the Rise of Islamwissenschaft as a 'Science of Religion', University of California, 2012

⁹⁵ Tabatabaei Lotfi, Ijtihad in Twelver Shi-ism: the interpretation and application of Islamic law in the context of changing Muslim society, University of Leeds. 1999

⁹⁶ Shuayb, Fiazuddin, "Who's Better than God to Rule?" - An Inquiry into the Formation of the First Islamic State (622-32 CE), University of California, 2012

⁹⁷ Silzell, Sharon Lyn, In hearts and hands: sanctity, sacrilege, and the written Qur'an in pre-modern Sunnî Muslim society, University of Texas Austin, 2015

⁹⁸ Salaymeh, Lena, Late antique and medieval Islamic legal histories: contextual changes and comparative (re)considerations..University of California, 2012

⁹⁹ Zaki, Mona M. Jahannam in Medieval Islamic Thought, Princeton University, 2015

¹⁰⁰ Barzegar, Abbas. Remembering Community: Historical Narrative in the Formation of Sunni Islam, Emory University, 2010

Bidayetinde (Cihad Ve Kital Kavramlarının Analizi ¹⁰¹ , Fetih Sonrası Dönemde İslam Toplumunun Oluşturulması¹⁰² , Erken İslam Hukukunda Yabancı Etkiler Sorunu¹⁰³ , İlk Binyılda Devlet İstihdamı¹⁰⁴ .

E. Bölgesel Uygulamalar

Tezin girişi kısmında belirttiğimiz üzere ABD’de İslam Araştırmaları 11 Eylül olaylarından sonra canlılık göstermiş, bunda günümüz İslam devletlerinin yapısını anlayarak uluslararası siyasi politika oluşturma içgüdüğü etkili olmuştur. İslam devletlerinin yapısını tahlil eden araştırmacılar; evvela bu devletlerdeki hukuki yapıları, İslam Hukuku’nu temel alarak incelemiştir.

Her ne kadar modern dönem uygulamaları olsa da günümüz Müslüman devletleri hukuk yapıları, İslam Hukuku geçmişini barındırdığı için çalışmamızın bu kısmında bölgesel uygulamaları inceleyen tezleri derledik.

1. Suudi Arabistan Krallığı

Suudi Arabistan’da İslam Hukuku uygulamasını inceleyen tezler şu şekilde karşımıza çıkmaktadır:

a) Özel Hukuk

Suudi Hukuk Sisteminin Uluslararası Elektronik Ticaret Kuralları İle Uyumlu Hale Getirilmesi ¹⁰⁵ , Suudi İç Hukukunun, Viyana Sözleşmesi (CISG) Kapsamındaki Satıcı Yükümlülükleri İle Uyumluluğu ¹⁰⁶ , Suudi

¹⁰¹ A socio-historical analysis of warfare (Jihad and Qital) in primitive Islam, Florida State University

¹⁰² Sahner, Christian Casey. Christian Martyrs and the Making of an Islamic Society in the Post-Conquest Period, Princeton University, 2015

¹⁰³ Syukur, Iskandar, The question of foreign influences on early Islamic law, McGill University (Canada), 1995.

¹⁰⁴ Yarbrough, Luke. Islamizing the Islamic State: The Formulation and Assertion of Religious Criteria for State Employment in the First Millennium AH, Princeton University, 2012

¹⁰⁵ Almasoud, Sultan The alignment of the Saudi legal system with the international rules of electronic commerce. University of Hull. 2008

¹⁰⁶ Aljeriwi, Ismaeel Ibrahim, The compatibility of Saudi domestic law with the Seller's Obligations under the Vienna Convention (CISG), University of Newcastle Upon Tyne, 2010.

Arabistan'da İş Kanunu'nun Gelişimi Ve İşlevi¹⁰⁷, Suudi Arabistan'da Şeriat Uyumlu Yatırım Fonları: Kritik Bir Bakış Açısı¹⁰⁸, Suudi Kuralları Hükümlerine Göre Yerel Hissedarların Haklarının Korunması¹⁰⁹.

b) Kamu Hukuku

İslam kamu hukuku¹¹⁰ alanında yapılan çalışmaları şöyle sıralayabiliriz: Suudi Arabistan'daki Şeriat Mahkemelerinde Hukuki Öngörülebilirliğin Keşfedilmesi¹¹¹, İnsan Hakları Ve Sanığın Yargılanması: Suudi Arabistan'da Yargı Sistemi¹¹², Suudi Arabistan'da Ceza Savunması Uygulaması¹¹³, Suudi Arabistan'da Uluslararası Hukuk Ve Şeriat Hukuku Arasındaki Tutarsızlıkların Sonuçları¹¹⁴ Müslüman Ülkelerde Hukuk Ve Sosyal Değişim: Hanbeli Okulu Ve Suudi Arabistan Hukuk Sistemi Tarafından Tutulan İslami Hukuk Kavramı¹¹⁵, Suudi İdare Sözleşmeleri Ve Tahkim¹¹⁶

2. Mısır Arap Cumhuriyeti

Mısır'da Telfik Ve Ruhsatlara Tabi Olmak Kavramalarının İncelenmesi¹¹⁷, 1875-1960 Yılları Arasında Mısır'da İslam Hukuku Uyanışının Kökenleri Ve İslam Hukuku Düşüncesindeki Dönüşümlerin

¹⁰⁷ Controlling Influence: The Development and Function of Labor Law in Saudi Arabia, Florida State University

¹⁰⁸ Hariri, Mohammad M. Sharia compliant investment funds in Saudi Arabia: A critical perspective.

¹⁰⁹ Almutairi, Abdullah Mushkus, Protecting the Rights of Local Shareholders under the Saudi rules for Qualified Foreign Financial Institutions Investments in Listed Shares . University: Victoria University, 2017.

¹¹⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. Ayhan Ak, *İslam Kamu Hukuku*, Samsun: Üniversite Yayınları, 2019, s. 21-223.

¹¹¹ Osta, Haitham, Modernization, Codification and the Judicial Analysis: Exploring Predictability in Law in Shari'a Courts in Saudi Arabia. University of Washington. 2015

¹¹² Al-Eshaikh, Hesham A. A Human rights and the trial of the accused : a legal comparative study between the judicial system in Saudi Arabia and the standards required by the European Convention on Human Rights, University of Newcastle Upon Tyne, 2005.

¹¹³ Al-Hamoudi, Abdulaziz K. Criminal Defense in Saudi Arabia: An Empirical Study of the Practice of Criminal Defense in Saudi Arabia, University of Washington, 2015.

¹¹⁴ Al Nasser, Turki Abdullah M. Implications of inconsistencies between imposed international law and Sharia law in Saudi Arabia, with special reference to copyright law, University of Kent, 2014.

¹¹⁵ Law and social change in Muslim countries: The concept of Islamic law held by the Hanbali school and the Saudi Arabian legal system, Nafisa, Motleb Abdullah. 1975

¹¹⁶ Alrashidi, Razq, Saudi administrative contracts and arbitrability. University of Stirling, 2017.

¹¹⁷ Ibrahim, Ahmed Fekry, School boundaries and social utility in islamic law: The theory and practice of Talfiq and Tatabbu' Al-Rukhas In Egypt, Georgetown University, 2011.

Temelleri¹¹⁸, Mısır'da Ulusal Düzen¹¹⁹, Mısır Siyasetinde İslamcı Ve Laik Kadın¹²⁰ Modern Mısır'da İslam Hukuku Olarak Devlet Hukuku¹²¹, Memlük Mısırında İslami Hukuk Eğitiminin Yapısı¹²², Suudi Arabistan Ve Mısır'da Bankacılık¹²³.

3. Fas Krallığı

Fas'ta Kadınlar Ve İslam Hukuku¹²⁴, Modern Fas'ta Hukuk, Üreme Ve Kadın Bedeni, 1912-Günümüz¹²⁵, Fas'ta Kamu Hukuku Alanında Muhalefet Siyaseti Ve Otoriterlik¹²⁶, Erken Atlantik Dünya'da Fas Ve Hukuk Uygulamasına Bakış¹²⁷, Eşitliğe Sevk Eden Sebeplerin Arkasındaki Fas'lı Feministler¹²⁸

4. İran İslam Cumhuriyeti

İran İslam Cumhuriyeti'ni İnceleyen Tezler; Modern İran'da Hapis Ve Ceza¹²⁹, Moğol Dönemindeki İran'da Dönüşüm Ve Egemenlik¹³⁰, Modernite,

¹¹⁸ Wood, Leonard G., *Reception of European Law, Origins of Islamic Legal Revivalism, and Foundations of Transformations in Islamic Legal Thought in Egypt, 1875-1960*, Harvard University, 2011.

¹¹⁹ El-Husseiny, Momen, 2015, *Compounds of Modernity: National Order and the Other in Egypt (1940-present)*. UC Berkeley

¹²⁰ Bekhet, Ahmed, *Mr. Islamist and Secularist Women in Egyptian Politics: Convergence or Divergence*, Georgia Southern University, 2014

¹²¹ Lombardi, Clark *Benner State law as Islamic law in modern Egypt: The amendment of Article 2 of the Egyptian Constitution and the Article 2 jurisprudence of the Supreme Constitutional Court of Egypt* Columbia University, 2001.

¹²² Moore, Robert Hunter. *The Role of the Madrasah and the Structure of Islamic Legal Education in Mamluk Egypt (1250-1517)*, Emory University, 2010

¹²³ Albalawi, Suliman Hamdan *Banking system in Islamic countries: Saudi Arabia and Egypt* Stanford Law School graduate, J.S.D. 2006

¹²⁴ Admiral, Rosemary G. *Women and Islamic law in Marinid Morocco* University of Illinois, 2016

¹²⁵ Larson, Satyel, *Bearing Knowledge: Law, Reproduction and the Female Body in Modern Morocco, 1912-Present*, University of California. 2012.

¹²⁶ Waincott, Ann M. *How an Islamic Solution Became an Islamist Problem Education, Authoritarianism and the Politics of Opposition in Morocco*, University of Florida, 2013.

¹²⁷ Porta, Earnest, "Morocco in the Early Atlantic World"

¹²⁸ Feather, Ginger Reeves, *Moroccan Feminists: The Innovators and Drivers behind the Push to Equality: Accomplishments, Shortcomings, and Future Priorities*, University of Kansas, 2017.

¹²⁹ Nikpour, Golnar. *Prison Days: Incarceration and Punishment in Modern Iran*, Columbia University, 2015

¹³⁰ Brack, Jonathan Z. *Mediating Sacred Kingship: Conversion and Sovereignty in Mongol Iran*.

Laiklik Ve Siyaset Ekseninde İran Hukuku İncelemesi¹³¹, Modern Dönemde İran Siyasi Söylemleri Ve Hukuki Görüşleri¹³², İran'da Cinsiyet Tercihi Ve Aile Planlaması¹³³, İran Ve Anayasalcılık: Tarihi Ve Uluslararası İlişkilere Etkisi¹³⁴, 1906'dan 1989'a Kadar İran Anayasasının Geliştirilmesi¹³⁵, Devrim Sonrası İran'da Ve Çağdaş ABD'de Yasal Olarak Yasaklanan Devlet Şiddeti¹³⁶.

5. Osmanlı Devleti - Türkiye Cumhuriyeti

Laik Devlette Şariat: Türkiye'de Hukuk ve Din Algıları Evrimleşiyor,¹³⁷ Erken Modern Osmanlı İmparatorluğunda Geç Dönem Hanefizmin İnşası¹³⁸, Türkiye'de Ve Ötesinde Egemenlik Ve Laikliği Yeniden Düşünmek¹³⁹, Cinsiyetin Susturulması: LGBT Mültecileri ve İran ve Türkiye'deki Kamu-Özel Hukuk İncelemesi.¹⁴⁰ İstanbul'da Evlilik, Boşanma Ve Mülkiyet Tahsis Ygulamaları, 1755-1840¹⁴¹, 1875'ten 1923'e Osmanlı Kadın Hareketi.¹⁴²

6. ABD - İngiltere

¹³¹ Mohamadi, Omid, *Modernity, Secularism, and the Political Iran*, University of California. 2016

¹³² Sharifi, Majid. *Imagining Iran Contending Discourses in Modern Iran*, University of Florida, 2008.

¹³³ Ghobadi, Negar. "Essays on Fertility, Gender Preference and Family Planning in Iran." University of California Berkeley, 2010.

¹³⁴ Ghodoosi, Farshad. *Iran and the Constitutionalism: History and Evolution and the Impact on International Relations*, Florida International University, 2018.

¹³⁵ Radd, Benjamin, *Constitutionalism and the Republic: Understanding Iranian Constitutional Development from 1906 to 1989*. UCLA, 2015

¹³⁶ Piryaee, Shabnam, *State of Perpetual Emergency: Legally Codified State Violence in Post-Revolutionary Iran and the Contemporary U.S.*. UC Riverside, 2018

¹³⁷ Powell, Russell, *Shari'a in the Secular State: Evolving Perceptions of Law and Religion in Turkey*, University of Washington. 2014.

¹³⁸ Ayoub, Samy. *We're Not in Kufa Anymore: The Construction of Late Hanafism in the Early Modern Ottoman Empire, 16th - 19th Centuries CE*, University of Arizona, 2014

¹³⁹ Gürbey, Sinem. *Re-thinking Popular Sovereignty and Secularism in Turkey and Beyond*. Columbia University, 2012

¹⁴⁰ Jafari, Farrah. *Silencing Sexuality: LGBT Refugees and the Public-Private Divide in Iran and Turkey*, University of Arizona, 2013

¹⁴¹ Kayhan Elbirlik, Leyla. *Negotiating Matrimony: Marriage, Divorce, and Property Allocation Practices in Istanbul, 1755-1840*, Harvard University, 2013

¹⁴² Altinoz, Vuslat Devrim. *The Ottoman Women's Movement: Women's Press, Journals, Magazines and Newspapers from 1875 to 1923*, Miami University, 2003

Amerikan Şeriat Hukukunda Otorite ve Orijinallik Kaynakları,¹⁴³ Afrika Kökenli Amerikalı Müslüman Toplumunda İslam Hukukunun Tezahürü¹⁴⁴,

Texas Yasalarına Göre İslam Hukuku Modeli¹⁴⁵, Amerika Birleşik Devletleri Ve İngiltere’de İslam Hukuku¹⁴⁶, İngiliz Sünni Müslüman Cemaatinde İslami Hukuk Perspektifinden Zorla Evlendirme¹⁴⁷, Yerel Yasa Uygulamalarının New Jersey Merkezindeki Müslüman Toplumla Bilgi Paylaşma Yeteneği¹⁴⁸.

7. Hindistan Cumhuriyeti

Hindistan’da Hayırseverlik Ve Zekât Reformu¹⁴⁹, İngiliz Hindistan’da Hindular Ve Müslümanların Ekonomik Servetlerinin Ayrılığı: Karşılaştırmalı Bir Kurumsal Analiz¹⁵⁰, Doğu Hint Adaları’nda Araplara Yönelik Sömürge İdaresi Altında İslam Hukukunun Tatbiki, 1860-1941¹⁵¹, Hindistan’ın Müslüman Azınlığının Azgelişmiş Hali¹⁵², Hint Altkitasında

¹⁴³ Benson, Kristina, Sources of Authority and Authenticity in American Shar’ia Law, University of California, 2015.

¹⁴⁴ Luqman, Kameelah Iman. The manifestation of Islamic Law in the African American Muslim community, University of Georgia, 2011

¹⁴⁵ Bharmal, Mansoor, Model Islamic will under Texas law, University of Texas Austin, 2007

¹⁴⁶ Moore, Kathleen M., The Unfamiliar Abode: Islamic Law in the United States and Britain. New York: Oxford University Press, 2010

¹⁴⁷ Adheidah, Taher, Forced marriage in the British Sunnī Muslim community from an Islamic law perspective: A critical study. University: University of Leeds, 2015.

¹⁴⁸ Zecca, Angelo L., An executive community outreach program (ECOP) and the ability of local law enforcement to share information with the Muslim community in central New Jersey, New Jersey City University. 2015

¹⁴⁹ Taylor, Christopher Brennan, Islamic charity in India: ethical entrepreneurship & the ritual, revival, and reform of zakat among a muslim minority, Boston University, 2015

¹⁵⁰ Singh, Anantdeep. The divergence of the economic fortunes of Hindus and Muslims in British India: a comparative institutional analysis, University of Southern California, 2008

¹⁵¹ Yahaya, Nurfadzilah. Courting Jurisdictions: Colonial Administration of Islamic Law Pertaining to Arabs in the British Straits Settlements and the Netherlands East Indies, 1860-1941, Princeton University, 2012

¹⁵² Singh, Anantdeep. *The underdevelopment of India’s Muslim minority: an institutional analysis.* University of Southern California, 2008

Türk-Moğol İmparatorluk Kimliği ve İslam Hukuku Uygulaması,¹⁵³ Hint Müslümanları ve Laiklik.¹⁵⁴

8. Endonezya Ve Malezya

Endonezya'daki Kurumsal Zekât Yükümlülükleri¹⁵⁵, Endonezya'da İslami Bankacılık Hukuku¹⁵⁶, Java Adaları, Endonezya'da Aile Planlaması¹⁵⁷, Malezya Ve Singapur'da Vakıf Gelişiminin Mukayesesi¹⁵⁸, Yurttaşlık Ve Vatandaşlık: Maluku'de Hristiyanlar Ve Müslümanlar¹⁵⁹, Malezya'da İslam Hukuku Ve Âdetin Çatıştığı Yerler Ve Çözümü¹⁶⁰, Çağdaş Endonezya'da İslam Ve Liberalizm¹⁶¹.

9. Afganistan

2004 Afganistan Anayasası'nın Tarihi Analizi¹⁶², Afganistan'da Hukuk Uzmanları Kuralı Ve İlk Afgan Anayasası¹⁶³, Taliban'da Yabancı İşgali Ve Yerel Afgan Kimliği, Afgan Kadınlarının Kendini İfade Etme Problemleri¹⁶⁴.

10. Afrika Devletleri

Nijer'de Düzen Cumhuriyet Kodları Ve İslam Hukuku Buluşu¹⁶⁵, Senegal'de İslami Aile Hukuku'na Destek Ve Muhalefet¹⁶⁶, Senegal'de Aile

¹⁵³ Lisa Ann, *Lords of the Auspicious Conjunction: Turco- Mongol Imperial Identity on the Subcontinent*, Balabanlilar, The Ohio State University, 2007.

¹⁵⁴ Jaffer, Sadaf. Ismat Chughtai, *Progressive Literature and Formations of the Indo-Muslim Secular, 1911-1991*, Harvard University, 2015

¹⁵⁵ Alfitri, Alfitri, *Whose Authority? Interpreting, Imposing, and Complying with Corporate Zakat Obligations in Indonesia*, University of Washington, 2015.

¹⁵⁶ Yuspin, Wardah, *Facilitating the growth of Islamic banking law and Islamic banking in Indonesia: New laws and new challenges*, University of Leeds, 2014

¹⁵⁷ Herattri, Rina. "Family Planning Decision-Making at Grassroots Level: Case Studies in West Java, Indonesia.", Victoria University of Wellington, 2005.

¹⁵⁸ Haji-Mohiddin, *WAQF development in Malaysia and Singapore: A comparative study*, Durham University, 2015.

¹⁵⁹ Sumanto. *Interreligious violence, civic peace, and citizenship: Christians and Muslims in Maluku, Eastern Indonesia*, 2013, Boston University

¹⁶⁰ Mat, Ismail bin, *Adat abd Islam in Malesia: A Study in Legal Conflict And Resolution*, Temple University, 1985

¹⁶¹ Harjanto, Nicolaus Teguh Budi. *Islam and Liberalism in Contemporary Indonesia: The Political Ideas of Jaringan Islam Liberal*, Ohio University, 2003

¹⁶² Pasarlay, Shamshad. *Making the 2004 Constitution of Afghanistan: A History and Analysis Through the Lens of Coordination and Deferral Theory*, University of Washington, 2016,

¹⁶³ Ahmed, Faiz., *Rule of Law Experts in Afghanistan: A Socio-Legal History of the First Afghan Constitution and the Indo-Ottoman Nexus in Kabul, 1860-1923*, University of California, 2013.

¹⁶⁴ Johnson, Fevziye. *Afghan Women and the Problematics of Self Expression: Silencing Sounds and Sounds of Silence*, University of Arizona, 2013

Planlaması¹⁶⁷, Etiyopya'daki İbrahimî Dinler Arasındaki Ortak Hukuk Geleneği Yoluyla Sosyal Uyumun Tarihçesi¹⁶⁸, Senegal'de İslami Aile Hukuku'na Destek Ve Muhalefet¹⁶⁹, İmam Malik'in "Maslahat" Kavramı Ve Kuzey Nijerya'da Tatbiki¹⁷⁰, Kenya'daki Kadın Örgütleri Arasında Popüler Eğitim, Toplumsal Cinsiyet Ve Kalkınma¹⁷¹, Kuzey Nijerya'da İslami Ceza Hukuku: Siyaset, Din, Yargı Pratiği¹⁷².

11. Diğer Devletler

Rus İmparatorluk Kuralı Altında Ulama Ve Şeriatın Volga-Ural Müslüman Toplumunda Dönüşümü.¹⁷³, Bangladeş'in Kırsal Kesimlerinde İslam Ve Cinsiyet Meseleleri¹⁷⁴, Lübnan Sayda'da Aile Ve İnsani Yardım Meseleleri¹⁷⁵, Suriye'nin Nusayri Ve Alevileri Arasındaki Katılım Çalışması¹⁷⁶, 1998 Tarihli Bahreyn Krallığı'ndaki Temel İlke Ve Haklar Hakkındaki Uluslararası Deklarasyonun (ILO) Anayasal Korunması Ve

¹⁶⁵ Idrissa, Abdourahmane. *The Invention of Order Republican Codes and Islamic Law in Niger*, University of Florida, 2009

¹⁶⁶ Konold, Carrie S. *Shari'ah and the Secular State: Popular Support for and Opposition to Islamic Family Law in Senegal*, University of Michigan, 2010

¹⁶⁷ Yazmine Michelle Watts, "Degrees of Institutionalization: Family Planning Policies and Programs in Senegal, 1980-2005.", Western Michigan University, 2009.

¹⁶⁸ Spielman, David Benjamin, *One Law for Us All: A History of Social Cohesion through Shared Legal Tradition Among the Abrahamic Faiths in Ethiopia*, University of California, 2015

¹⁶⁹ Konold, Carrie S., *Shari'ah and the Secular State: Popular Support for and Opposition to Islamic Family Law in Senegal*, University: University of Michigan, 2010.

¹⁷⁰ Sodi, Yushau, *Malik's concept of 'maslahah' (the consideration of the common good): A critical study of this method as a means of achieving the goals and purposes of Islamic law with special reference to its application at the 'shari'ah' courts in northern Nigeria*, Temple University, 1991

¹⁷¹ Cutcher, Catherine D. *Mamas of Invention: Popular Education, Gender and Development among Womens Organizations in Kenya*, Ohio University, 2013

¹⁷² G.J. Weimann, *Islamic criminal law in northern Nigeria: politics, religion, judicial practice*, 2010.

¹⁷³ Garipova, Rozaliya. *The Transformation of the Ulama and The Shari'a in the Volga-Ural Muslim Community under Russian Imperial Rule*, Princeton University, 2013.

¹⁷⁴ Shehabuddin, Rahnuma. "Encounters with the State: Gender and Islam in Rural Bangladesh.", Princeton University, 2000

¹⁷⁵ Rice, Jenna Dawn, *Imagining debt, practicing obligation [electronic resource] : family, charity, and humanitarianism in Saida, Lebanon*, 2016.

¹⁷⁶ Tendler, Bella. *Concealment and Revelation: A Study of Secrecy and Initiation Among the Nusayri-'Alawis of Syria*, Princeton University, 2012.

İslam Hukuku'ndaki Yeri¹⁷⁷, Müslüman Ortadoğu'da İslami Anti-Semitizm, Nazi Faşizmi Ve Etno-Merkezci Milliyetçilik Sürekliliği¹⁷⁸, Orta Doğu'da Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğini Açıklamak: İslam Ve Petrol¹⁷⁹, Kuveyt'te Anayasal Ve Yargısal Gelişimin Eleştirel Bir Çalışması¹⁸⁰, Kırgızistan'da Normatif Çoğulculuk: Ulusal, Toplum Ve Bireysel Perspektifler¹⁸¹, Qing Sincan'daki Yasanın Uygulanmasının Muhteviyatı¹⁸², Suriye'de Onaltıncı Yüzyıl Sonlarından On Dokuzuncu Yüzyıla Kadar Tatbik Edilen Kiracılık Ve Ürün Kirası Hakkında İslam Hukuku¹⁸³.

F. Monografik Çalışmalar

İbn Teymiyye: Bahri Memlük Sultanları Altında Bir Mücahid Mücadelesi¹⁸⁴, Bakillâni'nin İcaz El-Kur'an Ve Usul El-Fıkh Kitaplarında Kuramsal Dil¹⁸⁵, Ruhullah Humeyni'nin Geliştirdiği Vasilik Teorisinin Anayasası¹⁸⁶, Geleneğin Savunmasında Muḥammad Nâşir'ed-Dîn El-Albânî Ve Selefî Metodu¹⁸⁷, Humeyni Ve Hakimzade Özelinde Şii Uygulamalarına Bakış¹⁸⁸, Birgivi Mehmet Efendi'nin Tarikat-I Muahhmediyye Çalışması¹⁸⁹,

¹⁷⁷ Al-Khalifa, Muneera, *Constitutional protection of the international declaration on the fundamental principles and rights at work 1998 in Kingdom of Bahrain*, University of Newcastle Upon Tyne, 2009

¹⁷⁸ Kulikov, Andrey S. *THE SICKNESS BEQUEATHED: Islamic anti-Semitism, Nazi Fascism and Ethno-Centric Nationalism Continuity in the Muslim Middle East*, 2008, University of Kansas

¹⁷⁹ Herbel, Lindsey Christine, *Explaining Gender Inequality in the Middle East: Islam vs. Oil*, Georgia State University, 2009

¹⁸⁰ Hussain, Majid Salman, *A critical study of constitutional and judicial development in Kuwait*, University of Newcastle Upon Tyne. 2011

¹⁸¹ Merrell, David E, *Normative Pluralism in Kyrgyzstan: National, Community, and Individual Perspectives*, University of Washington, 2013

¹⁸² Tian, Huan. *Governing Imperial Borders: Insights from the Study of the Implementation of Law in Qing Xinjiang*, Columbia University, 2012

¹⁸³ JOSEPH, Sabrina, "The Islamic Law on Tenancy and Sharecropping in Late Sixteenth- through Early Nineteenth-Century Syria"

¹⁸⁴ Draper, Thomas J., *Ibn Taymiyyah : the struggles of a mujtahid under the Bahri Mamluk sultans*, Ball State University, 2013.

¹⁸⁵ Friedman, Rachel Anne., *Clarity, Communication, and Understandability: Theorizing Language in al-Bâqillânî's I'jâz al-Qur'ân and Uşûl al-Fıqh Texts*, University of California, 2015

¹⁸⁶ Hossainzadeh, Nura Alia., *The Constitutionalism of Ruhollah Khomeini's Theory of Guardianship*, University of California, 2016

¹⁸⁷ Olidort, Jacob. *In Defense of Tradition: Muḥammad Nâşir Al-Dîn al-Albânî and the Salafî Method*, Princeton University, 2015

¹⁸⁸ Banihashemi, Mozafar. *Shi'ite reformism versus shi'ite fundamentalism: A comparative study of shi'ite discursive practices in 20th century Iran: The cases of Khomeini and Hakimizadeh*, University of New Mexico, 2014

¹⁸⁹ Ivanyi, Katharina Anna. *Virtue, piety and the law: A study of Birgivi Mehmed Efendi's "al-Tariqa al-muhammediyya*, Princeton University, 2012

İslami Aktivizm; Şeriatın Tatbikinde Hizb’ut-Tahrir Hareketi¹⁹⁰, Kenneth Burke’yi Yeniden Anlamak¹⁹¹, İbn-İ Teymiyye’nin Hanbeli Mezhebindeki Rolü¹⁹², İslam Hukuk Yapısında Yeni Düşünceler; Muhammed Gazzali Örneği¹⁹³.

G. Muhtelif Konular

Fetvanın Müslüman Toplum Üzerindeki Etkisinin Tagayyürü¹⁹⁴, Fiziksel Çevrede Gelenek, Süreklilik Ve Değişim: Arap-Müslüman Kenti¹⁹⁵, İslam Hukuki Geleneğinde Örf Kavramının Gelişiminin Kavramsal Analizi¹⁹⁶, İslam Ülkelerindeki Yaşlılara Yönelik Sağlık Hizmetlerinin İyileştirilmesi Meselelerinde Hukuki Yaklaşımlar Ve Diğer Etkenler¹⁹⁷, Kuzeydoğu Ohio Camilerinin Biçimi Ve İşlevi¹⁹⁸, Cidde Mimarisinde İslami Hükümlerin Etkisi¹⁹⁹, 11 Eylül Sonrası Dönemde Bazı ABD Muhafazakârları Tarafından İslam Şeriatının Tehdit Olarak Anlaşılması²⁰⁰, Murtaza Ez-Zebidi’nin Tespitiyle Kahve İçmenin İslam Hukukun’da Meşruiyeti²⁰¹, Terör

¹⁹⁰ Munabari, Fahlesa, *Islamic Activism: The Socio-Political Dynamics of the Indonesian Forum of Islamic Society (FUI)*, University of New South Wales, 2016.

¹⁹¹ Loewe, Drew Martin. *Rewiring Kenneth Burke for the 21st century. İslam Hukukundaki görüşleri*, Texas Christian University, 2009

¹⁹² al-Matroudi, Abdul Hakim I., *The role of Ibn Taymiyyah in the Hanbali School of Law*, University of Leeds. 1999

¹⁹³ Khalafallah, Haifaa, *"Rethinking Islamic Law: Genesis and Evolution in the Islamic Legal Methods and Structures. The Case of a 20th Century 'Alim's Journey into His Legal Traditions. Muhammad Al-Ghazali (1917-1996)"*

¹⁹⁴ Awass, Omer. *Fatwa: The Evolution of an Islamic Legal Practice and its Influence on Muslim Society*, Temple University, 2014

¹⁹⁵ Al-Hathloul, Saleh Ali. *Tradition, continuity and change in the physical environment: the Arab-Muslim*, MIT, 1981

¹⁹⁶ Shabana, Ayman, *Customary implications in Islamic law: The development of the concept of urf in the Islamic legal tradition*, University of California, 2009.

¹⁹⁷ Alamri, Abeer. *How Can a Focus on the Ethical Notions of Dignity and Respect for Autonomy Help to Improve Healthcare for Elderly People in Islamic Countries?*, Duquesne University, 2016.

¹⁹⁸ Khachan, Lucie G. *Form and Function of Northeast Ohio Mosques*, University of Akron, 2008

¹⁹⁹ Salagoor, Jamaludden Yousef, *The influence of building regulations on urban dwelling in Jeddah*, University of Newcastle Upon Tyne, 1990.

²⁰⁰ Belt, David Douglas, *Framing Islam as a Threat: The Use of Islam by Some U.S. Conservatives as a Platform for Cultural Politics in the Decade after 9/11*, Virginia Tech, 2014.

²⁰¹ Sweetser, Heather M., *A Chapter in the History of Coffee: A Critical Edition and Translation of Murtada az-Zabidi's Epistle on Coffee*, The Ohio State University. , 2012

Olaylarında Dinin Etkilerinin Araştırılması²⁰², İslam İle Amerikan İçtihatları Arasındaki Akrabalık İlişkileri²⁰³, İslam Çevre Mühendisliği Kültüründe, Hukukun Etkisi²⁰⁴.

Sonuç

Hukuki meseleler nasıl toplum ihtiyaçlarından neşet ediyorsa, bu alandaki tarihi çalışmaları veya güncel meseleleri inceleyen doktora tezleri de toplum ihtiyaçlarından doğmuştur. Devlet politikasının temellerinin atıldığı, ülke ve dünya halklarının meselelerinin tartışılıp, çözümler sunulduğu akademik kürsüler; zaman ve mekâna bağlı olarak araştırma konuları seçmekten geri durmamıştır.

Amerik Birleşik Devletleri'nde İslam çalışmaları kürsüsü, 11 Eylül olaylarından önce gayet zayıf olsa da; gerek uluslararası politika zemini oluşturmak isteyen devletin teşvikleri, gerek akademik merakın bu konulara yönelmesi sebebiyle çokça tez yazılan bir alan olmuştur.

Yazılan tezlerin, bu hususlara binaen kaleme alındığı göz önünde bulundurulursa, ibadat bölümüne çok az ilgi gösterilmesi, muamelat alanında yapılan araştırmaların eksik kalması; lakin bölgesel çalışmaların yüksek düzeyde alakaya mazhar olması daha net anlaşılabacaktır.

130

Bölgesel çalışılarda ise odak noktayı Amerikan dış politikasının gerektirdiği üzere Arap Yarımadası ve özellikle Suudi Arabistan coğrafyası teşkil etmiştir. Bu coğrafyada ve diğer İslam ülkelerinde insan haklarının, katılımcı demokrasi anlayışının ve özellikle kadın haklarının araştırma konusu olarak sıklıkla ön planda tutulması İslami anlayışın günümüz akademik literatürde yer edinmesine ve araştırmacıların kaynaklara ulaşma imkânı bulmalarına vesile olmuştur.

İslam Hukuku'nun devlet hukuku olarak, uzun süreli ve geniş bir coğrafyada farklı milletlerin üzerinde uygulanmasına önemli bir misal teşkil eden Osmanlı Hukuku tecrübesine nispeten az ilgi gösterilmiş olması da pratik ihtiyaçlara cevap verecek bir yaklaşımda olmanın tezahürü olarak değerlendirilebilir. Neticede İslam Hukuku bütünlüğü ortaya konmaktan

²⁰² Huchro, Christina, *Twenty Months of Terror: Examining the Proliferation of Islamic-Related Terrorism in France during 2015 and 2016*, 2018

²⁰³ Quraishi, Asifa, "That originalist sounds like a Maliki" and other untold stories of kinship between Islamic and American jurisprudence, 2006

²⁰⁴ Husaini, S. Waqar Ahmed *Principles of environmental engineering systems planning in Islamic culture: law, politics, economics, education, and sociology of science and culture*, 1971

ziyede günümüz ihtiyaçları içerisinde değerlendirmeler yapılarak devletin medyanın ve konu ile alakalı araştırmacıların ilgisine göre araştırma konuları belirlenmiştir.

KAYNAKÇA

Ak, Ayhan, *İslam Borçlar Hukuku*, Samsun: Üniversite Yayınları, 2019.

-----, *İslam Kamu Hukuku*, Samsun: Üniversite Yayınları, 2019.

Cin, Halil, Akgündüz, Ahmed, *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 2011.

Avcı, Mustafa, *Türk Hukuk Tarihi*, Konya: Atlas Akademi Yayınları, 2018

Ekinci, Ekrem Buğra, *İslam Hukuku*, İstanbul: Arı Sanat Yayınları, 2006.

Erinç, Sırrı, “Amerika Birleşik Devletleri/ Ülkede İslamiyet”, *DİA*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2004, c. III, ss.47-53.

el-Mevsılî, Abdullah b. Mahmûd, *el-İhtiyâr li-talîli'l-Muhtâr* (nşr. Ali Abdülhamîd Ebü'l-Hayr - M. Vehbî Süleyman), Beyrut: Daru'l-kalem, 1419/1998.

<https://www.jstor.org> (E.T. 30.09.19).

<https://www.proquest.com> (E.T. 30.09.19).

<https://guides.library.harvard.edu> (E.T. 30.09.19).

<https://www.ebsco.com> (E.T. 30.09.19).

<https://oatd.org> (E.T. 30.09.19).